

do deli: BPM
24. LIS. 2022

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA. 411.006.01.2021

URZĄD MIEJSKI - GLIWICE
Biuro Podawcze

List polecony

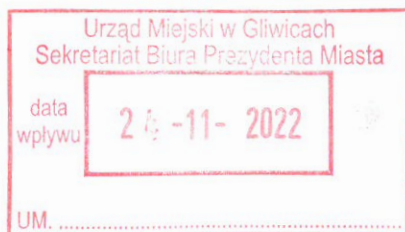
Data wpływu **24-11-2022**

Liczba zał. **0**

UM.1183447.2022

Pan
Adam Neumann
Prezydent
Miasta Gliwice
Urząd Miejski w Gliwicach ul. Zwycięstwa 21
44-100 Gliwice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

S/21/003 – Budowa zbiornika retencyjnego na potoku Wójtowianka

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Gliwicach ¹ , ul. Zwycięstwa 21, 44-100 Gliwice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Adam Neumann, Prezydent Miasta od 10 stycznia 2020 r., poprzednio Prezydentem Miasta był Janusz Moszyński w okresie od 23 października 2019 r. do 9 stycznia 2020 r. oraz Zygmunt Frankiewicz od 2 września 1993 r. do 13 października 2019 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania związane z przygotowaniem i prowadzeniem inwestycji „Budowa zbiornika retencyjnego na potoku Wójtowianka”.
Okres objęty kontrolą	Od 2015 roku do dnia zakończenia czynności kontrolnych ² . Badania kontrolne obejmą również działania i zdarzenia zaistniałe przed 2015 rokiem, w przypadku gdy miały wpływ na działalność objętą kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	Joanna Paliga, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/282/2021 z 13 grudnia 2021 r. Andrzej Pakuła - główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LKA/282/2021 z 13 grudnia 2021 r. i nr LKA/197/2022 z 30 września 2022 r. (akta kontroli tom I str.1-3)

¹ Dalej: „Urząd”.

² Dzień zakończenia kontroli 28 października 2022 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Inwestycja budowy zbiornika retencyjnego na potoku Wójtowianka wynikała z sytuacji powodziowej Miasta Gliwice i jego realizacja ujęta została w dokumentach strategicznych zabezpieczenia przeciwpowodziowego w skali kraju (ujęta na liście strategicznych działań technicznych i nietechnicznych planowanych na lata 2016-2021 w obowiązującym Planie Zarządzania Ryzykiem Przeciwpowodziowym dla obszaru dorzecza Odry⁵) oraz województwa śląskiego (w Programie małej retencji dla województwa śląskiego⁶). Celem realizacji tego zadania Urząd pozyskał pozwolenie budowlane i pozwolenie wodnoprawne, a dla sporządzonego projektu zbiornika zlecił wykonanie koreferatu, którego ustalenia zostały uwzględnione przez projektanta. Urząd zlecił również przed realizacją kontrolowanego zadania sporządzenie Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia oraz uzyskał również od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach decyzję⁷ o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Miasto zapewniło również środki na sfinansowanie tej inwestycji poprzez włączenie zadania w 2019 r. do projektu pn. „Poprawa stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego dla Miasta Gliwice poprzez modernizację i rozbudowę systemu gospodarowania wodami opadowymi – etap II”, który uzyskał dofinansowanie ze środków POIiŚ 2014-2020.

Urząd zapewnił wykonanie kontrolowanego zadania poprzez dokonanie wyboru wykonawców projektu, autorów koreferatu, robót budowlanych oraz nadzoru nad realizacją kontrolowanego zadania przez Inżyniera kontraktu i nadzór autorski, poprzez przeprowadzenie postępowań z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁸.

W związku ze zmianą terminu zakończenia inwestycji z uwagi na przedłużającą się procedurę administracyjno-sądową spowodowaną zaskarżeniem wydanych pozwoleń środowiskowych, w tym zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych oraz stanem jej realizacji na dzień zakończenia kontroli, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od dokonania oceny realizacji kontrolowanego zadania.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Przygotowanie realizacji inwestycji

Opis stanu faktycznego

1.1. Podjęcie działań celem budowy zbiornika retencyjnego na Potoku Wójtowianka wynikało z sytuacji powodziowej Miasta Gliwice w zlewni cieków Wójtowianka i Ostropka, w których występowały częste podtopienia nawet przy krótkotrwałych deszczach nawalnych. Potok Wójtowianka, wpływa pod ziemią do skanalizowanego

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 października 2016 r. (Dz.U. poz. 1938)

⁶ 24 listopada 2016 r. uchwałą nr 2390/155/V/2016 Zarząd Województwa Śląskiego przyjął Program małej retencji dla Województwa Śląskiego –aktualizacja 2016. Dokument ten stanowi aktualizację Programu przyjętego przez Sejmik Województwa Śląskiego z dnia 16 stycznia 2006 r. nr II/43/I/2006.

⁷ WOOS.4233.11.2015.AM.20 z 21 czerwca 2016 r.

⁸ Dz. U. z 2019 r., poz. 1843 ze zm., zwanej dalej „Pzp z 2004 (obowiązująca do 1 stycznia 2021 r.).

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

odcinka potoku Ostropka, co w sytuacji nadmiernej ilości gromadzącej się wody skutkowało podtopieniami w rejonie ulic: Dolnej Wsi, Nowy Świat, Zygmunta Starego i Słowackiego. W latach 2008-2021 w rejonie tym odnotowywano¹⁰ częste podtopienia, w tym m.in. zalewanie Szpitala Wielospecjalistycznego w Gliwicach, Teatru Miejskiego w Gliwicach oraz posesji i terenów prywatnych.

Prezydent wyjaśnił, że decyzja o budowie zbiornika retencyjnego podjęta została w 2014 r., kiedy ogłoszono postępowanie przetargowe na opracowanie projektu zbiornika na potoku Wójtowianka i wynikała ona z powyżej przedstawionej sytuacji powodziowej.

(akta kontroli: tom I str. 10-44)

Zbiornik retencyjny na potoku Wójtowianka został ujęty na liście strategicznych działań technicznych i nietechnicznych planowanych na lata 2016-2021 w obowiązującym Planie Zarządzania Ryzykiem Przeciwpowodziowym dla obszaru dorzecza Odry¹¹ oraz w Programie małej retencji dla województwa śląskiego¹². Inwestycja ta w dniu 17 października 2017 r. uzyskała Decyzję Wojewody Śląskiego o pozwoleniu na realizację inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych¹³.

(akta kontroli tom I str. 45-49)

W 2012 roku Główny Instytut Górnictwa na zlecenie Gmin Gliwice, Zabrze i Gierałtowiec przeprowadził pracę badawczo usługową, którą udokumentował w „Ekspertyzie dotyczącej możliwych do przeprowadzenia działań hydrotechnicznych, mających na celu ochronę przed powodzią terenów położonych na obszarach granicznych Gminy Gierałtowiec i Miasta Zabrze oraz w dalszym biegu rzeki Kłodnicy na terenie Miasta Gliwice”. Opracowanie to według Prezydenta miało charakter koncepcyjny. W ww. Ekspertyzie opisano siedem obszarów stanowiących zagrożenie powodziowe dla Miasta Gliwice, z czego dwa dotyczą potoku Ostropka: zalewisko na rzece Ostropce i ujście Wójtowianki do Ostropki. W pierwszym przypadku poziom zagrożenia wskazano jako wysoki (narażone obszary dotyczą w znacznej części zabudowy mieszkaniowej i usługowej), natomiast w drugim jako średni (w bezpośrednim sąsiedztwie terenu podtopionego znajdują się zabudowania mieszkaniowe). Ww. opracowanie jako jedno z rozwiązań obu stanów zagrożenia wskazywało budowę zbiornika retencyjnego w zlewni potoku Ostropka co powinno ograniczyć skalę wezbrań w dolinie Ostropki. Dolina potoku Wójtowianka ma około 5,5 km długości w rejonie tzw. Wilczych Dołów. Obszar ten położony jest po obu stronach obwodnicy Miasta. Inwestycja planowana jest na odcinku 600 metrów.

(akta kontroli tom I str. 50-53)

1.2. Wykonawcą projektu z listopada 2017 r. zbiornika było Biuro Projektów Wodnych Melioracji i Inżynierii Środowiska BIPROWODMEL. Do projektu tego wykonany został w grudniu 2017 r. przez Spółkę „INIKO” z Rzeszowa koreferat. Zakres sporządzonego koreferatu obejmował: (1) weryfikację przyjętych rozwiązań konstrukcyjno-budowlanych, (2) ocenę rozwiązań konstrukcyjno-budowlanych sporządzoną na podstawie przeprowadzonych obliczeń i badań geotechnicznych, (3) opracowanie modelu przestrzennego obiektów budowlanych (wieży przelewowej i wylotu budowli regulacyjno-upustowej), (4) zebranie obciążeń na obiekt i obliczenie sił wewnętrznych z wykorzystaniem MES¹⁴, (5) obliczenie statyczno-wytrzymałościowe głównych elementów zbiornika (płyty dennej, ścian i belek w stanie

¹⁰ Co szczegółowo zostało opisane w Uchwale Rady Miasta Gliwice nr XXVIII/567/2021 z dnia 15 lipca 2021 roku w sprawie oceny stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Miasta Gliwice.

¹¹ Wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 października 2016 r. (Dz.U. poz. 1938)

¹² 24 listopada 2016 r. uchwałą nr 2390/155/V/2016 Zarząd Województwa Śląskiego przyjął Program małej retencji dla Województwa Śląskiego –aktualizacja 2016. Dokument ten stanowi aktualizację Programu przyjętego przez Sejmik Województwa Śląskiego z dnia 16 stycznia 2006 r. nr II/43/II/2006.

¹³ WOŚ.4233.11.2015.AM.20

¹⁴ Metody elementów skończonych.

SGN¹⁵ i SGU¹⁶, (6) dokonanie oceny kompletności projektu budowlanego, wykonawczego i specyfikacja techniczna wykonania i odbioru robót budowlanych branży konstrukcyjno-budowlanej¹⁷, (7) sporządzenie zaleceń, uwag oraz podsumowania.

W podsumowaniu koreferatu uznano, że: (1) przyjęte rozwiązania konstrukcyjne oraz sposób ich wykonania zapewniają nieprzekroczenie stanów granicznych nośności i użyteczności, (2) rozwiązania zastosowane w projekcie zbiornika retencyjnego zapewniają skuteczność jego skarp, a także prawidłowe funkcjonowanie, (3) STWiORB w projekcie wykonana została rzetelnie i po jej weryfikacji nie wniesiono zastrzeżeń.

W wyniku szczegółowej analizy poszczególnych elementów branżowych dokumentacji technicznej, w koreferacie:

- Wskazano łącznie 29 uwag i zaleceń dotyczących zapisów w dokumentacji projektowo-konstrukcyjnej, w tym m.in. dotyczących: braków określenia klasy betonu i stali na rysunkach i opisach technicznych, braku zestawienia ciężaru stali profilowanej oraz błędów w zestawieniach długości stali i kątowników, braku zwymiarowania niektórych elementów konstrukcyjnych, mylnego oznaczenia przekrojów i rzutów, braku opisu rzędnych terenowych, braku opisów na rysunkach konstrukcyjnych (klasy betonu, ekspozycji, otuliny i stali zbrojeniowej, wskaźnika zagęszczenia podłoża). W podsumowaniu koreferatu stwierdzono, że po wykonaniu (wskazanych w ww. uwagach i zaleceniach) poprawek, dokumentacja projektowa w zakresie branży konstrukcyjnej jest kompletna i wykonana poprawnie.
- Sformułowano dziewięć uwag dotyczących branży sanitarnej, w tym m.in.: (1) braku formalnych uzgodnień pomiędzy branżą hydrotechniczno-hydrologiczną i sanitarną, (2) braku porozumień i uzgodnień dotyczących czasowego zgrania pomiędzy projektem drogi serwisowej projektowanej obwodnicy, a projektem drogi eksploatacyjnej zbiornika, (3) określenia czasokresu bezpiecznego gromadzenia wody w zbiorniku bez szczegółowej obserwacji terenu, (4) braku określenia maksymalnej retencji zbiornika i maksymalnej powierzchni zbiornika (w odniesieniu do powierzchni wskazanej w decyzji środowiskowej), (5) usytuowania, w tym wysokościowego separatora kanalizacji deszczowej Dn800, (6) uzyskania pozwolenia na budowę, a nie procedowania inwestycji w formule zgłoszenia budowy.
- Sformułowano następujące wnioski i uwagi w zakresie przyjętych założeń i dokonanych obliczeń w branży hydrologiczno-geologicznej:
  - Brak przeprowadzenia obliczeń hydrologicznych zlewni Ostropki metodami zaleconymi dla zlewni zurbanizowanych (celem porównania), przyjmując do obliczeń hydrologicznych, że jest to zlewnia niezurbanizowana; W koreferacie wskazano, że *celem porównania można było przeprowadzić obliczenia metodami zaleconymi dla zlewni zurbanizowanych*. Ponadto wskazano, że przyjęte do obliczeń dla zlewni niezurbanizowanych, wielkości przepływów metodą szacowania wielkości maksymalnych przepływów rocznych z określonym prawdopodobieństwem przewyższenia były zgodne z najnowszymi wytycznymi dotyczącymi zlewni niekontrolowanych¹⁸, jak również z wytycznymi wydanymi w 2009 r.¹⁹, lecz w przypadku zlewni zurbanizowanej (w której znaczną część powierzchni (>5%) stanowi

¹⁵ Funkcji zmiennej rzeczywistej.

¹⁶ Metody stanów granicznych.

¹⁷ Dalej: „STWiORB”.

¹⁸ Aktualizacja metodyki obliczania (...) SHP, Warszawa 2017 r., dalej: „Aktualizacja z 2017 r.”

¹⁹ Metodyka obliczania przepływów i opadów maksymalnych (...) SHP, Warszawa 2009 r.

powierzchnia nieprzepuszczalna (obejmująca drogi, parkingi i budynki) należało obliczenia te przeprowadzić w oparciu o metody podane w Aktualizacji z 2017 r. Według obliczeń hydrologiczno-hydrrotechnicznych dla potoku Ostropka oraz jego prawego potoku Doa wraz z lokalizacją zbiorników retencyjnych dla tych potoków²⁰ udział terenów zabudowanych w całkowitej powierzchni zlewni tego potoku wynosił 52%.

- W projekcie prawidłowo sporządzono analizę hydrauliczną kolektora Ostropka (w km 0 – 1,768)²¹.
- Brak wykonania dokumentacji badań podłoża gruntowego dla projektowanego zbiornika²² zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawienia obiektów budowlanych²³ oraz normą PN-B-02479:1998. W koreferacie wskazano jednak, że celem uzyskania pełnych danych geologicznych na obszarze działalności górniczej prowadzonej w przeszłości, zasadne było sporządzenie (niewymaganych ww. przepisami) dokumentacji geologiczno-inżynierskiej²⁴.
- Prawidłowe sporządzenie projektów architektoniczno-budowlanych i zagospodarowania terenu, w których podano m.in. charakterystykę hydrologiczną i hydrogeologiczną rejonu inwestycji oraz oszacowano zasięg wpływu (leja depresyjnego) projektowanej inwestycji na wody podziemne.
- Brak podania przesłanek zaprojektowanie w projekcie wykonawczym rodzaju oraz głębokości przesłony przeciwwfiltracyjnej, co uniemożliwiało przeprowadzenie analizy wariantowości rozwiązania.
- Sformułowano 32 uwagi i zalecenia dotyczące branży drogowej, w tym: 11 dotyczących opisu technicznego, siedem dotyczących projektu zagospodarowania terenu, osiem dotyczących profilów i przekrojów, dwa dotyczące rysunków budowli regulacyjno-upustowej i przepustu drogowego oraz cztery dotyczące kosztorysu inwestorskiego. W podsumowaniu oceny tej branży stwierdzono, że opracowanie w zakresie branży drogowej było wykonane z niedostateczną szczegółowością i winno być uszczegółowione zgodnie z uwagami i zaleceniami.

(akta kontroli: tom III, str. 1-74)

W wyniku sporządzenia ww. koreferatu Wykonawca projektu w listopadzie 2017 r. dokonał korekt projektu w poszczególnych ww. branżach oraz zlecił Przedsiębiorstwu Geologicznemu z Wrocławia wykonanie badań podłoża gruntowego dla projektowanej inwestycji (obejmujące m.in. prace wiertnicze, badania hydrogeologiczne, prace geodezyjne i badania laboratoryjne), które zostało wykonane w sierpniu 2018 r.

Naczelnik WGW wyjaśniła, że Urząd nie zlecił ponownego wykonania obliczeń hydrologicznych zlewni Ostropki (zgodnie z zaleceniami sformułowanymi w koreferacie), ponieważ w ww. koreferacie nie wskazano jednoznacznie na błędne obliczenia w tym zakresie, wskazując na potrzebę przeprowadzenia tych obliczeń metodami zalecanymi dla zlewni zurbanizowanych dla celów porównawczych. Ponadto w swoich wyjaśnieniach wskazała, że obliczenia hydrologiczne (sprawdzające) wykonane w 2017 r.²⁵ wykazały (w zależności od przyjętej metody)

²⁰ Sporządzonych w czerwcu 2009 r. przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „EnEko” Sp. z o.o.

²¹ Sporządzonych w październiku 2009 r. przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „EnEko” Sp. z o.o.

²² Sporządzonych w sierpniu 2015 r. przez Spółkę PROXIMA SA z Wrocławia.

²³ DZ. U. z 2012 r., poz. 463.

²⁴ Dalej: „DGI”.

²⁵ Aktualizacja metodyki obliczenia (...) sporządzona przez SHP.

podobne wielkości przepływów maksymalnych wykazanych w ekspertyzie Głównego Instytutu Górnictwa z 2012 r.

(akta kontroli: tom III str. 658-659 i tom IV, str. 563-566)

1.3. Nadzór nad przygotowaniem inwestycji w Urzędzie sprawuje od 1 stycznia 2020 roku Wydział Gospodarowania Wodami²⁶ (dalej WGWiUK). W latach 2015-2019 zadanie to realizował Wydział Przedsięwzięć Gospodarczych i Usług Komunalnych (dalej: WPGiUK), z którego w 2020 r. wyodrębniony został Wydział Gospodarowania Wodami (dalej: WGWiUK).

(akta kontroli tom I, str. 274-385)

W latach 2014-2021 zadania z tego zakresu realizowało łącznie pięciu pracowników WPGiUK oraz WGWiUK, z czego dwie osoby w całym ww. okresie (w tym obecna Naczelnik WGWiUK i obecna Zastępca Naczelnika WGWiUK), jeden pracownik od 2017 roku do nadal, jeden pracownik w latach 2014-2019 i jeden w latach 2017-2019.

(akta kontroli tom I str. 54-273)

1.4. Budowa zbiornika na potoku Wójtowianka była przedmiotem dwóch kontroli WINB przeprowadzonych w listopadzie 2020 i 2021 roku. W toku obu kontroli inspektorzy WINB nie stwierdzili istotnych odstępstw od projektu budowlanego.

(akta kontroli tom I str. 14-15, 386-393)

1.5. Kontrolowana inwestycja została po raz pierwszy wprowadzona do Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta Gliwice na lata 2014-2019 (uchwalonej 19 grudnia 2013 roku²⁷). W roku 2019 inwestycja ta została włączona w większy projekt pn. „Poprawa stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego dla Miasta Gliwice poprzez modernizację i rozbudowę systemu gospodarowania wodami opadowymi – etap II”, który w roku 2017 uzyskał dofinansowanie ze środków POIiŚ 2014-2020²⁸.

W latach 2014-2022 (do dnia zakończenia kontroli) wydatki na realizację kontrolowanej inwestycji wyniosły łącznie 19 868,6 tys. zł, w tym: 10 743,9 tys. zł na odszkodowania z tytułu wywłaszczenia nieruchomości, 8 170,7 tys. zł za wykonane roboty, 484,6 tys. zł za wykonanie projektu zbiornika oraz koreferatu do dokumentacji projektowej oraz 467,0 tys. zł z tytułu wynagrodzenia Inżyniera kontraktu oraz Inspektora nadzoru autorskiego realizowanego zadania.

(akta kontroli tom I, str. 394-417 i tom III str. 322-323)

1.6. Kontrolowana inwestycja została aneksem z dnia 24 października 2019 r. do umowy POIS.02.01.00-00-0012/17-00 włączona do dofinansowania ze środków POIiŚ. Obecne postanowienia umowy dofinansowania ze środków POIiŚ (po podpisaniu aneksu do umowy z dnia 3 grudnia 2021 roku) przewidują, że termin kwalifikowalności wydatków upływa z dniem 30 czerwca 2023 r. Do dnia zakończenia kontroli ze środków POIiŚ sfinansowano wydatki na realizację zadania w kwocie 10 799,3 tys. zł, w tym wydatki na odszkodowania z tytułu wywłaszczenia nieruchomości w kwocie 4 814,1 tys. zł i wydatki na realizację zadania w kwocie 5 985,3 tys. zł (w tym: na budowę zbiornika – 5 646,4 tys. zł i na wynagrodzenia Inżyniera kontraktu oraz Inspektora nadzoru autorskiego – 338,9 tys. zł).

(akta kontroli tom I, str. 418-458 i tom III, str. 324)

1.7 Karta Informacyjna Przedsięwzięcia²⁹ została opracowana w sierpniu 2015 roku. Zawiera ona zapisy dotyczące roślinności potencjalnej i walorów przyrodniczych obszaru. Z zapisów KIP wynika, że w obszarze bezpośredniej realizacji przedsięwzięcia nie stwierdzono obecności gatunków roślin objętych ochroną prawną (rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin³⁰) oraz gatunków dziko występujących porostów i grzybów objętych

²⁶ Zarządzenie nr PM-1130/19 Prezydenta Miasta Gliwice z dnia 3 września 2019 roku

²⁷ Uchwała Rady Miasta nr XXXIX/814/2013.

²⁸ Umowa o dofinansowanie nr POIS.02.01.00-00-0012/17-00 z 8 września 2017 r. zawarta z NFOŚiGW.

²⁹ Dalej: „KIP”.

³⁰ Dz.U. poz.1409.

ochroną (rozporządzenie Ministra Środowiska z 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów³¹). Na potrzeby KIP wykonany został operat dendrologiczny zawierający inwentaryzację dendroflory oraz wskazujący przeznaczone do wycinki drzewa i krzewy, z zaznaczeniem, że wśród drzew przeznaczonych do wycinki nie ma gatunków określanych jako cenne przyrodniczo. W KIP zawarto stwierdzenie, że obszar wykorzystywany jest jako żerowisko oraz miejsce schronienia przez pospolite gatunki ptaków i nie stwierdzono występowania gatunków ptaków z załącznika 1 Dyrektywy Ptasiej³². Odnośnie płazów i gadów w KIP zapisano, że nie stwierdzono występowania gatunków z załącznika 2 Dyrektywy Siedliskowej³³.

(akta kontroli tom I, str. 490-511)

Inwentaryzacja terenowa występowania siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory w KIP została zaprezentowana w oparciu o własny materiał inwentaryzacyjny zgromadzony w czasie prac terenowych wykonywanych 21 i 22 sierpnia 2014 roku oraz 15 i 16 kwietnia 2015 roku. Autor KIP posługiwał się również materiałami archiwalnymi wskazanymi w części KIP pn. „Źródła informacji stanowiące podstawę do sporządzenia KIP”. Granice oddziaływania przedsięwzięcia autor KIP wyznaczył następująco: za oddziaływanie bezpośrednie przyjęto obszar realizacji przedsięwzięcia poszerzony o pas szerokości 20 metrów; oddziaływanie pośrednie oceniano na obszarze zlewni potoku Wójtowianka zgodnie z kierunkiem spływu wód po dokonaniu analizy uwarunkowań ekofizjograficznych obszaru; analizie poddano również oddziaływanie przedsięwzięcia w zakresie wpływu na funkcję korytarza ekologicznego.

(akta kontroli tom I, str. 563)

Wykonawca złożył do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach dwa wnioski³⁴ o wydanie zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków dziko występujących lub innych niż dziko występujących zwierząt podlegających ochronie: jeden dotyczył ptaków, długi płazów i gadów. 11 marca 2021 roku RDOŚ w Katowicach zezwolił Miastu Gliwice na:

- odstępstwa od zakazów³⁵ obowiązujących wobec 47 gatunków ptaków chronionych³⁶,
- chwywanie, przetrzymywanie, przemieszczanie z miejsc regularnego przebywania w inne miejsce, transport oraz niszczenie siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania wobec sześciu gatunków płazów i gadów³⁷.

Strona społeczna wniosła odwołanie od obu ww. decyzji. 21 października 2021 roku GDOŚ wydał decyzję o utrzymaniu ww. decyzji o odstępie od zakazów w odniesieniu do płazów i gadów³⁸ z terminem ważności decyzji do 30 października

³¹ Dz.U. poz. 1408.

³² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 roku w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U.UE.L.2010.20.7).

³³ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.UE.L.1992.206.7).

³⁴ Z dnia 6 października 2020 r.

³⁵ Decyzja dotyczyła zakazu: (1) niszczenia siedlisk lub ostoi, będących obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania (2) niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, lęgówisk, żeremi, tarlisk, zimowisk lub innych schronień (3) umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

³⁶ nr pisma WPN.6401.541.2020.MS.17

³⁷ nr pisma WPN.6401.540.2020.MS.17

³⁸ Nr pisma DOA-WSzOP.6401.4.2021.EB

2022 r., natomiast 26 stycznia 2022 roku GDOŚ wydał decyzję pozytywną w zakresie ptaków chronionych³⁹ z terminem ważności 28 lutego 2022 roku.

(akta kontroli tom IV, str. 1-104)

1.8 Projekt zadania obejmuje budowę suchego zbiornika retencyjnego na rowie potoku Wójtowianka o łącznej powierzchni około 7,9 ha (z czego powierzchnia dna zbiornika wynosić ma około 3,6 ha) o pojemności max około 131, 6 tys. m³ (przy zakładanym poziomie zwierciadła 228,9 m npm) i pojemności nadzwyczajnej około 152,6 tys. m³ (przy zakładanym poziomie zwierciadła 229,3 m npm). Projekt ten przewiduje wykonanie siedmiu zadań:

- 1) Budowę suchego zbiornika retencyjnego⁴⁰ wraz z zaporą czołową oraz budowlą przelewowo spustową⁴¹ i pozostałymi elementami i urządzeniami wchodzącymi w skład zbiornika.
- 2) Przełożenie odcinka koryta Potoku Wójtowianka⁴².
- 3) Likwidację istniejących budowli na przekładanym odcinku tego cieku (dwóch mostów, jednego brodu oraz pięciu przepustów).
- 4) Wykonanie bystrza basenowego w górnej części zbiornika retencyjnego⁴³.
- 5) Wykonanie dwóch wylotów z projektowanych kolektorów kanalizacji deszczowej do czaszy zbiornika⁴⁴.
- 6) Wykonanie dwóch przepustów: drogowego – powyżej zbiornika pod projektowaną drogą dojazdową do zbiornika i pól oraz eksploatacyjnego – zlokalizowanego na rowie poniżej wylotu z projektowanego kolektora kanalizacji deszczowej.
- 7) Wykonanie tymczasowych kanałów obiegowych o długościach: około 102,0 m (przy budowlu przelewowo-spustowej) oraz około 185,0 m (przy bystrzy basenowym i przepuście drogowym) oraz tymczasowych grodzi.

Projekt przewidywał również wykonanie w ramach inwestycji drogi eksploatacyjnej, przebiegającej po terenie przy zbiorniku oraz po zaporze czołowej (o szerokości 3,5 m i nawierzchni z kruszywa pomiędzy krawężnikami), ułatwiającej dojazd do zbiornika oraz dojazd do pól uprawnych rozdzielonych zbiornikiem. Ponadto dla potrzeb eksploatacyjnych, przewidziano wykonanie dwóch zjazdów na dno zbiornika o nachyleniu 10%, zlokalizowanych wzdłuż zapory czołowej. Zjazdy te miały być wykonane z płyt drogowych pełnych na podbudowie z pospółki zagęszczonej.

(akta kontroli tom III, str. 325-326)

³⁹ Nr pisma DOA-WSzOP.6401.5.2021.EK

⁴⁰ W formie nasypu ziemnego (skarpowego), składającej się z umocnionej zapory czołowej o szerokości korony 5,0 m i nachyleniem skarp: 1:2,5 (odwodnej) i 1:2 (odpowietrznej), skarp bocznych o nachyleniu 1:5 oraz - skarpy górnej o nachyleniu 1:16.

⁴¹ Składała się z: żelbetowej wieży przelewowej (o wymiarach 7,2 m x 7,2 m i wysokości 6,7 m), dwóch upustów dennych (o średnicy 0,6 m każdy) wyposażone w zasuwę naścienne, dwóch sztolni spustowych (każda o wymiarach 2,0 m x 2,0 m i długości 13,3 m) oraz niecki wypadowej (o średnicy 5,2 m, długości 5,25 m i głębokości 0,7 m).

⁴² Na długości około 0,6 km na terenie ww. zbiornika, poniżej budowli przelewowo – spustowej oraz powyżej przepustu drogowego, poprzez likwidację istniejącego i wykonanie nowego odcinka o szerokości około 1,0 m i głębokości około 0,5 m i spadkach: podłużnym około 0,1% i poprzecznym około 0,5%.

⁴³ W postaci bystrza basenowego (o długości około 71,6 m, szerokości w dnie 4,0 m i głębokości 2,0 m o nachyleniu podłużnym około 1:16) z 12 przegrodami kamiennymi (wlot na bystrze przewidywano połączyć z wylotem z przepustu pod drogą dojazdową do zbiornika).

⁴⁴ O średnicach rurociągów DN 500 mm (w rejonie bystrza z wykorzystaniem konstrukcji dokowej) i DN 800 mm (za pomocą studni kanalizacyjnych kaskadowych), wraz z rowami odprowadzającymi wody do koryta Potoku Wójtowianka i zmianą trasy końcowych odcinków kolektorów deszczowych zaprojektowanych w ramach odrębnych zadań.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Inwestycja budowy zbiornika retencyjnego na potoku Wójtowianka wynikała z sytuacji powodziowej Miasta Gliwice i jej realizacja ujęta została w dokumentach strategicznych zabezpieczenia przeciwpowodziowego w skali kraju (ujęta na liście strategicznych działań technicznych i nietechnicznych planowanych na lata 2016-2021 w obowiązującym Planie Zarządzania Ryzykiem Przeciwpowodziowym dla obszaru dorzecza Odry⁴⁵) oraz województwa śląskiego (w Programie małej retencji dla województwa śląskiego⁴⁶). Celem realizacji tego zadania Urząd pozyskał pozwolenie budowlane i pozwolenie wodnoprawne, a dla sporządzonego projektu zbiornika zlecił wykonanie koreferatu, którego ustalenia zostały uwzględnione przez projektanta. Urząd zlecił również przed realizacją kontrolowanego zadania sporządzenie Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia oraz uzyskał również od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach decyzję o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko. Miasto zapewniło również środki na sfinansowanie tej inwestycji poprzez włączenie zadania w 2019 r. do projektu pn. „Poprawa stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego dla Miasta Gliwice poprzez modernizację i rozbudowę systemu gospodarowania wodami opadowymi – etap II”, który uzyskał dofinansowanie ze środków POIiŚ 2014-2020.

OBSZAR

2. Działania na rzecz realizacja inwestycji

2.1. W celu realizacji zadania, Urząd dokonał wyboru wykonawców: projektu zadania, koreferatu tego projektu, robót budowlanych, wykonywania zadań inżyniera kontraktu oraz nadzoru autorskiego nad realizacją zadania.

Umowa⁴⁷ na opracowanie projektu zbiornika retencyjnego na potoku Wójtowianka zawarta została w dniu 8 września 2014 r. przez Miasto z Biurem Projektów Wodnych Melioracji i Inżynierii Środowiska BIPROWODMEL Sp. z o.o. z Poznania⁴⁸, który został wyłoniony w trybie przetargu nieograniczonego, przeprowadzonego na podstawie art. 39-46 Pzp z 2004 Ogłoszenie o ww. przetargu nieograniczonym zamieszczone zostało: w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej⁴⁹, na stronie internetowej Urzędu⁵⁰ oraz na tablicy ogłoszeń w Urzędzie⁵¹. Warunkiem uczestnictwa w postępowaniu było: doświadczenie w projektowaniu podobnych obiektów (wykonanie w ostatnich trzech latach usługi zaprojektowania co najmniej jednego zbiornika retencyjnego lub suchego zbiornika/polderu przepływowego, zlokalizowanego na cieku wodnym/rzece oraz opracowaniu raportu oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko) oraz potencjał techniczny i osobowy do wykonania zadania, w tym dysponowanie osobami z właściwymi uprawnieniami: budowlanymi, projektowymi (w tym w zakresie budowli hydrotechnicznych), geodezyjnymi, szacowania nieruchomości oraz ustalania warunków geodezyjno-inżynierskich na potrzeby gospodarowania przestrzennego i posadowienia obiektów budowlanych.

⁴⁵ Wprowadzony rozporządzeniem Rady Ministrów z 18 października 2016 r. (Dz.U. poz. 1938)

⁴⁶ 24 listopada 2016 r. uchwałą nr 2390/155/V/2016 Zarząd Województwa Śląskiego przyjął Program małej retencji dla Województwa Śląskiego –aktualizacja 2016. Dokument ten stanowi aktualizację Programu przyjętego przez Sejmik Województwa Śląskiego z dnia 16 stycznia 2006 r. nr II/43/II/2006.

⁴⁷ Nr PU.271.8.2014 CRU:8467/14.

⁴⁸ Zwanym dalej: „Projektantem”.

⁴⁹ Nr 2014/S 108-190272 z 6 czerwca 2014 r.

⁵⁰ Bip.gliwice.eu w okresie od 6 czerwca 2014 r. do 21 lipca 2014 r.

⁵¹ W okresie od 6 czerwca 2014 r. do 21 lipca 2014 r.

Jedynym kryterium wyboru oferty była cena wykonania zadania. Wyłoniony w wyniku ww. postępowania wykonawca zaproponował najniższą cenę wykonania zadania (brutto 366,5 tys. zł)⁵² oraz spełniał wszystkie warunki uczestnictwa w postępowaniu⁵³. Wykonawca zrealizował w terminach ustalonych w ww. umowie oraz w aneksie nr 2 z 28 września 2017 r. wymagane elementy opracowania projektu, tj.: wykonał siedem elementów opracowania (konceptje, analizę zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną⁵⁴, raport oddziaływania na środowisko, decyzję o warunkach prowadzenia robót, operat wodnoprawny, projekt budowlany, projekt podziału nieruchomości) w terminach ustalonych w pierwotnej umowie (od 1 lutego 2015 r. do 15 listopada 2016 r.) oraz trzy elementy opracowania (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji inwestycji⁵⁵, projekt wykonawczy i STWiORB oraz operaty szacunkowe) w terminach ustalonych ww. aneksem nr 2 do umowy (20 i 24 listopada 2017 r.).

(akta kontroli: tom II, str. 25-80)

Umowa⁵⁶ na wykonanie koreferatu dla dokumentacji projektu zbiornika retencyjnego na potoku Wójtowianka zawarta została w dniu 21 listopada 2017 r. przez Miasto ze Spółką „INIKO” z Rzeszowa, tj. z wykonawcą wyłonionym z zastosowaniem art. 70¹ – 70⁵ Kodeksu cywilnego⁵⁷ (bez zastosowania Pzp z 2004). Umowę powyższą Miasto zawarło po uprzednim przeprowadzeniu dwóch przetargów⁵⁸, które zostały unieważnione w związku z wpływaniem ofert: przekraczających kwotę przeznaczoną na sfinansowanie zamówienia⁵⁹ lub niezgodnych z wymaganiami w zakresie doświadczenia projektowego⁶⁰. Wyłoniony w wyniku ww. postępowania wykonawca zaproponował najniższą cenę wykonania zadania (118,1 tys. zł brutto)⁶¹. Zawarta umowa przewidywała dokonanie przez wykonawcę oceny projektu zbiornika retencyjnego na potoku Wójtowianka w zakresie: przyjętych rozwiązań projektowych, obliczeń, charakterystyki hydrologicznej dla projektowanych obiektów, rozwiązań projektowych bazujących na przeprowadzonych obliczeniach hydrologicznych i badaniach geotechnicznych, poprawności wykonania operatu wodnoprawnego oraz oceny kompletności projektu. Zamówiony koreferat projektu został wykonany w zakresie i w terminie ustalonym w umowie (tj. 28 grudnia 2017 r.) oraz za kwotę ustaloną w zawartej umowie (118,1 tys. zł).

(akta kontroli: tom II, str. 81-97)

Wykonany koreferat obejmował (1) weryfikację przyjętych rozwiązań konstrukcyjno-budowlanych, (2) ocenę rozwiązań konstrukcyjno-budowlanych sporządzoną na podstawie przeprowadzonych obliczeń i badań geotechnicznych, (3) opracowanie modelu przestrzennego obiektów budowlanych (wieży przelewowej i wylotu budowli regulacyjno-upustowej), (4) zebranie obciążeń na obiekt i obliczenie sił wewnętrznych z wykorzystaniem MES⁶², (5) obliczenie statyczno-wytrzymałościowe głównych elementów zbiornika (płyty dennej, ścian i belek w stanie SGN⁶³ i SGU⁶⁴, (6)

⁵² Pozostali trzej oferenci zaproponowali ceny brutto od 428,0 tys. zł do 635,0 tys. zł.

⁵³ Z pozostałych trzech oferentów, warunków uczestnictwa nie spełniał jeden, który w związku z tym został wykluczony z postępowania.

⁵⁴ Zwana dalej: „RDW”.

⁵⁵ Decyzje RDOŚ w Katowicach nr WOOŚ.4233.11.2015.AM.20 z 21 czerwca 2016 r. o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

⁵⁶ Nr PU.271.8.2014.1 CRU:3557/17.

⁵⁷ Zwanego dalej: „KC”.

⁵⁸ Ogłoszonych 12 września 2017 r. i 17 października 2017 r.

⁵⁹ Postępowanie z 12 września 2017 r.

⁶⁰ Postępowanie z 17 października 2017 r.

⁶¹ Pozostali dwaj oferenci zaproponowali ceny brutto od 135,3 tys. zł do 145,9 tys. zł.

⁶² Metody elementów skończonych.

⁶³ Funkcji zmiennej rzeczywistej.

⁶⁴ Metody stanów granicznych.

dokonanie oceny kompletności projektu budowlanego, wykonawczego i STWiORB, (7) sporządzenie zaleceń, uwag oraz podsumowania.

(akta kontroli: tom III, str. 1-74)

Umowa⁶⁵ na pełnienie funkcji nadzoru autorskiego na budowie zadania objętego kontrolą zawarta została w dniu 3 września 2020 r. przez Miasto z Projektantem, który wyłoniony został w trybie przetargu nieograniczonego (art. 39-46 Pzp z 2004). Umowa ta obejmowała pełnienie przez ww. wykonawcę nadzoru autorskiego (obejmującego nadzór: na terenie budowy, w siedzibie nadzoru autorskiego oraz uczestniczenia w Radzie budowy) i została zawarta pierwotnie na okres 15 miesięcy od daty podpisania umowy, a następnie dwoma aneksami⁶⁶ przedłużona do 31 marca 2023 r. Z tytułu realizacji umowy, wykonawca miał otrzymać wynagrodzenie maksymalne w wysokości 126,7 tys. zł brutto (w tym: za realizację nadzoru na terenie budowy ze wskazaniem rozwiązania problemu – do 77,5 tys. zł, za realizację nadzoru w swojej siedzibie ze wskazaniem rozwiązania problemu – do 27,1 tys. zł i za realizację usługi w zakresie przyjazdu na Radę budowy ze wskazaniem rozwiązania problemu – do 22,1 tys. zł. Z tytułu realizacji ww. zadań do dnia zakończenia kontroli Urząd zapłacił Spółce „BIPROWODMEL” łączną kwotę 21,4 tys. zł brutto (po 10,7 tys. zł w 2020 r. i 2021 r.), z tytułu dwukrotnej realizacji nadzoru na terenie budowy, siedmiokrotnej realizacji nadzoru w swojej siedzibie oraz trzykrotnego uczestnictwa w Radzie budowy.

(akta kontroli: tom II, str. 98-148 oraz tom III str. 323 i 359-364)

Umowa⁶⁷ na pełnienie funkcji Inżyniera kontraktu na budowie kontrolowanego zadania zawarta została przez Miasto w dniu 12 października 2020 r. ze spółką z o.o. Inwestycje, Budownictwo, Handel INWEST COMPLEX z Gliwic⁶⁸, tj. z wykonawcą wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego, przeprowadzonego na podstawie art. 39-46 Pzp z 2004 Ogłoszenie o ww. przetargu nieograniczonym zamieszczone zostało: w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej⁶⁹, na stronie internetowej Urzędu⁷⁰ oraz na tablicy ogłoszeń w Urzędzie. Wyłoniony w wyniku ww. postępowania Inżynier kontraktu uzyskał najwyższą ocenę według ustalonych kryteriów oceny ofert (na które składały się: cena⁷¹ – 60%, doświadczenie zawodowe inspektora nadzoru branży konstrukcyjno-budowlanej – 20% oraz doświadczenie zawodowe inspektora branży hydrotechnicznej – 20%), po odrzuceniu oferty jednego z trzech oferentów w związku z brakiem dodatkowych wyjaśnień dotyczących oferowania rażąco niskiej ceny⁷² oraz braku zgody na przedłużenie terminu związania ofertą i braku wadium w przedłużonym terminie rozpatrywania ofert (w formie pisemnego braku zgody na powyższe).

W zawartej umowie na pełnienie funkcji Inżyniera kontraktu ustalono m.in.: zakres świadczenia usług przez Inżyniera kontraktu (pełnieniu nadzoru nad realizacją robót budowlanych, zarządzanie inwestycją oraz przygotowanie rozliczenia końcowego zadania), termin realizacji (14 miesięcy, ale nie dłużej niż do 8 listopada 2021 r.), wielkość oraz zasady wypłacania wynagrodzenia (maksymalnie 327,2 tys. zł brutto, płatne na podstawie faktur częściowych/miesięcznych w kwotach po 23,4 tys. zł brutto i faktury końcowej, sporządzonych na podstawie zatwierdzonych przez Urząd sprawozdań częściowych i sprawozdania końcowego) oraz warunki zmiany zawartej

⁶⁵ Nr GW.7021.15.2.2020.16 CRU:2050/20.

⁶⁶ Nr 1 z 1 września 2021 r. i Nr 2 z 25 lipca 2022 r.

⁶⁷ Nr GW 7021.15.2.2020.19 CRU:2467/20.

⁶⁸ Zwanego dalej: „Inżynierem kontraktu”.

⁶⁹ Nr 2020/S 109-264605 z dnia 8 czerwca 2020 r., a ogłoszenie o dodatkowych informacjach i sprostowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej nr 2020/S 132-324476 z 10 lipca 2020 r.

⁷⁰ Bip.gliwice.eu w okresie od 8 czerwca 2020 r. do 10 lipca 2020 r.

⁷¹ Wybrano ofertę z ceną brutto 327,2 tys. zł, wobec oferty 1 361,9 tys. zł oraz z zapewnieniem inspektorów nadzoru w obu branżach z wymaganym doświadczeniem.

⁷² Oferowanej ceny brutto 239,4 tys. zł.

umowy. W umowie (w § 10) ustalono możliwość zmiany postanowień umowy w stosunku do treści oferty, w tym w związku z przedłużającymi się terminami uzyskania uzgodnień, zgód i decyzji, opinii, pozwoleń, uzgodnień niezbędnych do prawidłowej realizacji robót budowlanych i usług Inżyniera kontraktu. Szczegółowy zakres prac Inżyniera kontraktu ustalono w załączniku nr 1 do zawartej umowy, w którym m.in. określono, że Inżynier kontraktu:

- Sprawuje nadzór nad realizacją zadania przez swoich wskazanych imiennie przedstawicieli/inspektorów nadzoru (w branżach: konstrukcyjno-budowlanej, drogowej, sanitarnej i hydrotechnicznej) oraz zapewni personel pomocniczy (w składzie co najmniej: archeologa, przyrodnika oraz specjalisty ds. roszczeń).
- Ponosi odpowiedzialność za zarządzanie, nadzór nad realizacją umowy na wykonanie robót budowlanych oraz czynności nadzoru autorskiego i ich rozliczanie zgodnie z zawartymi umowami oraz ponosi całkowitą odpowiedzialność wobec Miasta i osób trzecich z tytułu roszczeń wynikających z naruszenia przepisów prawa i postanowień umowy oraz działań i zaniechań uchybiających zasadom wiedzy technicznej dokonanych przez swoich pracowników oraz podwykonawców.
- Zobowiązany jest do współpracy z Urzędem we wszystkich czynnościach technicznych, administracyjnych i finansowych związanych z realizacją zadania.
- Wykonuje zadania szczegółowe (wymienione w zakresie prac Inżyniera kontraktu) na etapach: przed, w trakcie i po zakończeniu robót budowlanych (w tym w okresie gwarancji i rękojmi).
- Zobowiązany został do sporządzania i przedstawiania Urzędowi: cotygodniowych notatek z postępu prac, sprawozdania wstępnego i sprawozdań miesięcznych z pełnienia funkcji Inżyniera kontraktu, protokołów odbiorów robót (zanikających, ulegających zakryciu oraz ukończenia robót) oraz protokołów z rad budowy.

Umowa ta w trakcie jej trwania zmieniona została na podstawie art. 144 ust. 1 pkt 1 Pzp z 2004 czterema aneksami⁷³, w wyniku których zmieniono termin obowiązywania umowy (nie dłużej niż do 31 marca 2023 r.) oraz wynagrodzenie Inżyniera kontraktu, które miało wynieść za cały okres umowy maksymalnie 609,2 tys. zł, w tym miesięczne w kwocie 23 370,00 zł, a za okres od kwietnia do września 2021 r. – miesięcznie 9 348,00 zł brutto.

(akta kontroli: tom II str. 149-219 i 349-358)

W badanym okresie realizacji tej umowy (od 12 października 2020 r. do 28 października 2022 r.) Inżynier kontraktu przedstawił Urzędowi do zatwierdzenia sprawozdanie wstępne oraz 24 sprawozdań miesięcznych (ostanie za wrzesień 2022 r.), w których:

- 1) W sprawozdaniu wstępnym za październik 2020 r. wykazał realizację zadań (wymienionych w *Szczegółowym zakresie prac Inżyniera kontraktu*) w zakresie przygotowania robót budowlanych, tj.: (1) wykonanie analizy planowanego zadania inwestycyjnego, (2) dokonania opisu podmiotów biorących udział w realizacji zadania, (3) zaproponowaniu systemu zarządzania inwestycją, metodologię kontroli i nadzoru, (4) sporządzenia harmonogramu terminowo-rzeczowo-finansowego inwestycji, (5) wykonania tabeli elementów rozliczeniowych w oparciu o dane i dokumenty otrzymane od Urzędu, (6) sporządzeniu zestawienia parametrów i wyszczególnienie wszystkich prób,

⁷³ Nr 1 z 30 kwietnia 2021 r., Nr 2 z 17 sierpnia 2021 r., Nr 3 z 27 lipca 2022 r. Nr 4 z 23 sierpnia 2022 r.

urządzeń, materiałów i innych części robót niezbędnych do prawidłowego przeprowadzenia i odbioru robót budowlanych.

- 2) W sprawozdaniach miesięcznych w opisie postępu robót do października 2021 r. raportował, że z uwagi na trwające procedury związane z uzyskaniem decyzji derogacyjnych w RDOŚ w Katowicach, wykonawca robót budowlanych nie rozpoczął realizacji zadania (w sprawozdaniach z ww. okresów wymieniono działania podejmowane w ramach prowadzonego nadzoru m.in. w zakresie: oględzin terenu inwestycji w celu inwentaryzacji fauny i flory, stwierdzenia chronionych gatunków roślin, grzybów i zwierząt, przeprowadzania przez specjalistę chiropterologa nasłuchu nietoperzy, podejmowania działań porządkowych i ochronnych terenu budowy, w tym lokalizacji i montażu kamer do obserwacji wizyjnej, odtwarzania dewastowanych tablic informacyjnych, porządkowania terenu budowy i potoku Wójtowianka. Ponadto, informował o współuczestnictwie w postępowaniach prowadzonych przez organy, służby i instytucje w związku z realizowanym zadaniem (m.in. przez: RDOŚ, GDOŚ, Wojewodę Śląskiego, PRUiM Gliwice, Prokuraturę Rejonową Gliwice-Zachód, WWF Polska, PKE Kraków, Koło Miejskie w Gliwicach, Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii, Urząd oraz Komisariat Policji w Gliwicach).
- 3) W sprawozdaniach za okres listopad 2021 r. – maj 2022 r. Inżynier kontraktu wykazywał szczegółowy zakres wykonanych robót oraz ich zaawansowanie, a począwszy od sprawozdań za czerwiec 2022 r. wyłącznie zaawansowanie poszczególnych rodzajów robót na koniec danego miesiąca. Na koniec września 2022 r. Inżynier kontraktu wykazał zaawansowanie: robót przygotowawczych na 85%, robót ziemnych przy wykonaniu zapory czołowej i czaszy zbiornika na 50%, drogi dojazdowej wokół zbiornika na 50% oraz robót konstrukcyjno-budowlanych na 30%.

Z tytułu realizacji umowy (do dnia zakończenia kontroli) Urząd wypłacił Inżynierowi kontraktu wynagrodzenie (zgodnie z zawartą umową z aneksami) w łącznej kwocie brutto 445,6 tys. zł, w tym 39,0 tys. zł w 2020 r., 182,3 tys. w 2021 r. oraz 224,3 tys. zł w 2022 r. (z tytułu realizacji zadań do września 2022 r.).

(akta kontroli: tom II, str.150-478 i tom III, str. 322-323)

Brak zawieszenia realizacji umowy na pełnienie obowiązków Inżyniera kontraktu na czas nieprowadzenia przez wykonawcę robót kontraktowych na kontrolowanej inwestycji (na podstawie § 8 pkt 2 ppkt 5 umowy na pełnienie funkcji inżyniera kontraktu) Zastępca Prezydenta wyjaśnił wykonywaniem w tym okresie przez Inżyniera kontraktu innych czynności technicznych, do których był on zobowiązany w szczegółowym zakresie prac Inżyniera kontraktu⁷⁴ (zawartych w załączniku nr 1 do umowy). W szczególności w wyjaśnieniach tych wskazano na realizację przez Inżyniera kontraktu współpracy z Urzędem we wszystkich czynnościach administracyjnych i finansowych związanych z realizacją zadania oraz współpracy z nadzorem autorskim, wykonawcą i przyszłym zarządcą, w całym okresie trwania umowy (do czego zobowiązany był zapisami szczegółowego zakresu prac IK w zakresie: zapewnienia archeologa, przyrodnika i specjalisty od roszczeń, prowadzenia kart ewidencji poniesionych nakładów i protokołów przekazania środków trwałych oraz bieżącej współpracy z nadzorem autorskim). W wyjaśnieniach Zastępca Prezydenta wskazał również na obowiązek gromadzenia przez Inżyniera kontraktu całości dokumentacji i danych pozwalających na pełną kontrolę realizacji zadania. W swoich wyjaśnieniach Zastępca Prezydenta wskazał również, że pełnienie funkcji Inżyniera kontraktu było niezbędne w związku z długotrwałym postępowaniem administracyjnym, które wymagało współpracy IK z Urzędem przy opracowania niezbędnych pism, obliczeń oraz wyjaśnień w trakcie tego postępowania (w tym dla

⁷⁴ Dalej: „szczegółowy zakres prac IK”.

stron postępowania, instytucji, posłów i radnych), w szczególności w zakresie szeroko rozumianej części przyrodniczej. W wyjaśnieniach tych Zastępca Prezydenta przedstawił wykaz działań, opinii, spotkań i wykonanych nadzorów w trakcie realizacji inwestycji (w okresie od zawarcia umowy w październiku 2020 r. do końca stycznia 2022 r.), obejmującej łącznie 70 pozycji, w tym m.in.: wizytacji i inspekcji budowy, przygotowywanych i składanych opinii do skarg, interwencji, wniosków i pozwów składanych przeciwko Urzędowi, przeprowadzonych rad budowy oraz uczestnictwa w postępowaniach prowadzonych przez RDOŚ i GDOŚ.

(akta kontroli: tom III, str. 254-282)

Umowa⁷⁵ z Przedsiębiorstwem Remontów Ulic i Mostów SA z Gliwic⁷⁶ na wykonanie robót budowlanych⁷⁷, zawarta została w dniu 29 lipca 2020 r. przez Miasto po przeprowadzeniu przetargu nieograniczonego w trybie art. 39-46 Pzp z 2004 Umowa ta zawarta została na okres 17 miesięcy od daty jej zawarcia i ustalono dzień 8 listopada 2021 r. jako termin jej zakończenia (dzień zgłoszenia przez Wykonawcę gotowości do odbioru końcowego przedmiotu umowy). Termin zakończenia robót w związku z przedłużającymi się terminami zakończenia postępowań przez RDOŚ, GDOŚ i WSA oraz wnioskiem Wykonawcy z 25 marca 2022 r.⁷⁸ o zmianę wynagrodzenia i terminu realizacji zawartej umowy, przedłużony został pięcioma aneksami⁷⁹ ostatecznie do dnia 31 marca 2023 r. (tj. o prawie 17 miesięcy od pierwotnego terminu zakończenia inwestycji). Wynagrodzenie Wykonawcy z tytułu realizacji umowy w wyniku zawarcia ww. aneksów (Aneksu Nr 5) uległo zwiększeniu o 4 016,9 tys. zł brutto (z pierwotnej kwoty wynagrodzenia zgodnie z zawartą 29 lipca 2020 r. umową - 16 683,3 tys. zł do kwoty 20 700,2 tys. zł), tj. o 21,4%.

Aneksami tymi zmieniono również harmonogram terminowo-rzeczowo-finansowy realizacji umowy, ustalając okresy realizacji poszczególnych rodzajów robót w przedziale od 31 stycznia 2022 r. do 31 marca 2023 r., w tym: (1) robót przygotowawczych⁸⁰, (2) robót ziemnych⁸¹, (3) budowy dróg dojazdowych i zjazdów na posesje⁸² oraz (4) robót konstrukcyjno-budowlanych⁸³.

Ogłoszenie o ww. przetargu nieograniczonym i jego zmiany zamieszczono w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej⁸⁴. Zmiany dotyczyły wymogów w zakresie zdolności technicznej lub zawodowej oferenta oraz zmiany terminu składania ofert (z 7 kwietnia ostatecznie na 22 kwietnia 2020 r.). W ogłoszeniu o zmianie ogłoszenia z 31 marca 2020 r. zmieniono wymóg należytego wykonania (w okresie dziesięciu lat przed złożeniem oferty) budowy lub przebudowy budowli przeciwpowodziowej (polderu, sztucznego zbiornika przeciwpowodziowego, suchego zbiornika przeciwpowodziowego lub zbiornika retencyjnego) z pierwotnie o pojemności nie mniejszej niż 45 tys. m³ na pojemność nie mniejszą niż 35 tys. m³. Zmieniono również

⁷⁵ Nr GW 7021.15.2.2020.12 CRU:1757/20.

⁷⁶ Zwanego dalej: „Wykonawcą”.

⁷⁷ Dotycząca: budowy zbiornika retencyjnego, przełożenia odcinka koryta potoku Wójtowianka, budowy bystrza basenowego w górnej części zbiornika retencyjnego, budowę wylotów z kolektorów kanalizacji deszczowej do czaszy zbiornika, budowę przepustów, budowę tymczasowych kanałów obiegowych i przebudowę kolektora kd 800 oraz rowu odprowadzającego.

⁷⁸ Pismo PRUIM/WM/644/III/2022 w sprawie podwyższenia wynagrodzenia do 22 044,8 tys. zł brutto oraz zakończenia robót do 12 maja 2023 r.

⁷⁹ Nr 1 z 30 listopada 2020 r., Nr 2 z 8 czerwca 2021 r., Nr 3 z 16 września 2021 r. i Nr 4 z 18 lipca 2022 r. oraz Nr 5 z 30 września 2022 r.

⁸⁰ W całym okresie realizacji robót.

⁸¹ W tym: na zaporze czołowej w okresie II kwartał 2022 r. – I kwartał 2023 r., na czaszy zbiornika w całym ww. okresie oraz na przełożeniu koryta Potoku Wójtowianka w okresie IV kwartał 2022 r. – I kwartał 2023 r.

⁸² W I półroczu 2022 r. oraz okresie IV kwartał 2022 r. – I kwartał 2023 r.

⁸³ W tym: budowli przelewowo-upustowej i przepustu drogowego w całym ww. okresie oraz pozostałych obiektów (przepustu eksploatacyjnego, bystrza w czaszy zbiornika wylotów i rurociągów kanalizacji deszczowej i elementów ochronnych na budowlach i drodze na koronie zapory czołowej) w okresie IV kwartał 2022 r. – I kwartał 2023 r.

⁸⁴ Ogłoszenie w nr 517990-N-2020 z dnia 10 marca 2020 r., a zmiany odpowiednio w nr 540057097-N-2020 z 31 marca 2020 r. i nr 540064724-N-2020 z 15 kwietnia 2020 r.

wymóg dotyczący dysponowania osobami posiadającymi uprawnienia budowlane (w zakresie kierowania robotami o specjalności: inżynierskiej hydrotechnicznej, instalacyjnej w zakresie sieci instalacji, urządzeń cieplnych, wentylacyjnych, gazowych, wodociągowych i kanalizacyjnych oraz konstrukcyjno-budowlanej) z doświadczeniem zawodowym w zakresie kierowania budową lub przebudową budowli przeciwpowodziowych o pojemności nie mniejszej niż 45 tys. m³, na wymóg dysponowania ww. osobami posiadające odpowiednie (wymienione powyżej) uprawnienia budowlane bez wymogu posiadania doświadczenia w zakresie kierowania budową lub przebudową budowli przeciwpowodziowych.

Naczelnik Wydziału Zamówień Publicznych Urzędu wyjaśniła, że ww. modyfikacja SIWZ (w zakresie obniżenia wymogów dla oferentów) wynikała z pytań zadanych przez oferentów, w zgodzie z art. 22 d Pzp z 2004 Wg tych wyjaśnień uprawnieniem zamawiającego, celem realizacji zamówienia, jest ustalenie wymagań gwarantujących prawidłowe wykonanie zamówienia oraz kręgu wykonawców, którzy mogli złożyć oferty w tym postępowaniu (w tym ewentualne ich modyfikacje).

Wyłoniony w wyniku ww. postępowania Wykonawca uzyskał najwyższą ocenę według ustalonych kryteriów oceny ofert (na które składały się: cena z wagą 60% oraz termin gwarancji i rękojmi z wagą 40%), spośród dziewięciu z ocenianych ofert, z czego w przypadku siedmiu ofert cena realizacji zadania oferowana przez Wykonawcę (16 683,3 tys. zł) była niższa⁸⁵, a oferowany termin gwarancji i rękojmi był identyczny (96 miesięcy). W przypadku jednej z ocenianych ofert, Przedsiębiorstwo z Gliwic zaproponowało niższą cenę wykonania zadania (16 321,9 tys. zł), ale krótszy okres gwarancji i rękojmi (36 miesięcy). W trakcie postępowania odrzucono ogółem siedem złożonych ofert w związku z brakiem zgody oferentów na przedłużenie terminu związania ofertą, w tym w jednym przypadku z powodu braku wyjaśnień zaoferowania rażąco niskiej ceny (tj. ceny niższej o ponad 30% od średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert). Spośród odrzuconych ofert: sześć zawierały ceny wykonania robót wyższe od Wykonawcy⁸⁶, a jedna⁸⁷ niższą o 23,4% od oferty Wykonawcy, a okresy gwarancji w sześciu ofertach były identyczne jak zaoferował Wykonawca, a w jednej ofercie⁸⁸ był krótszy o 24 miesiące (i wynosił 72 miesiące).

(akta kontroli: tom II, str. 479-540 oraz tom III str. 75-148, 283-321 i 327-348)

Aneks Nr 5 do umowy z Wykonawcą podpisany został w wyniku zawarcia przez Miasto z Wykonawcą ugody z 9 sierpnia 2022 r.⁸⁹ w sprawie waloryzacji wynagrodzenia Wykonawcy z powodu wzrostu cen oraz realizacji robót dodatkowych. Powyższa ugoda zawarta została przed mediatorem Polskiego Centrum Mediacji⁹⁰ oraz zatwierdzona (zgodnie z art. 183¹² § 2¹ z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego⁹¹) postanowieniem z dnia 22 sierpnia 2022 r.⁹² Sądu Okręgowego w Gliwicach. Aneks ten zawarty został na podstawie (nieobowiązującego od 1 stycznia 2021 r.) art. 144 ust. 1 pkt 3 lit. a i b ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁹³ oraz § 10 ust. 5 zawartej umowy z 29 lipca 2020 r. (przewidującego formę pisemną zmiany umowy pod rygorem ich nieważności).

Wykonawca w swoim wniosku⁹⁴ o zmianę terminu wykonania przedmiotu umowy wnosił m.in. o zmianę wynagrodzenia o 5 361,5 tys. zł brutto (z kwoty 16 683,3 tys. zł

⁸⁵ Których wysokość wynosiła od 17 283,2 tys. zł do 30 627,0 tys. zł.

⁸⁶ W przedziale od 17 895,9 tys. zł do 30 730,4 tys. zł.

⁸⁷ Spółki z Gorlic w wysokości 12 783,7 tys. zł.

⁸⁸ Firma z Baruchowa.

⁸⁹ Nr GW.7021.15.2.2020.43 CRU:2431/2.

⁹⁰ W wyniku przeprowadzonych w okresie od 30 maja do 8 sierpnia 2022 r. mediacji

⁹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm., dalej: „k.p.c.”.

⁹² Sygn. akt XGCo 341/22.

⁹³ Dz. U. z 2019 r. poz. 2019 ze zm., dalej: „Pzp”.

⁹⁴ PRUiM/WM/644/III/2022 z 25 marca 2022 r.

do 22 044,8 tys. zł) uzasadniając powyższe: gwałtownym i nieoczekiwanym wzrostem cen materiałów i usług budowlanych (spowodowanych pandemią COVID-19 oraz odpływem pracowników w związku z wojną na Ukrainie) wg danych Głównego Urzędu Statystycznego o ok 11,7% w przeciągu dwóch lat oraz koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów ogólnych (geodezyjnych, nadzoru przyrodniczego, ochrony budowy) w związku z przedłużającym się czasem realizacji budowy (z zakładanych 17 miesięcy do 33 miesięcy). Do wniosku Wykonawca dołączył kalkulacje wzrostu cen poszczególnych materiałów wraz ze wskaźnikami wzrostu tych cen do oferowanych w 2020 r.⁹⁵, kosztorys ofertowy (po waloryzacji o wzrost cen) oraz nowy harmonogram terminowo-rzeczowo-finansowy inwestycji.

(akta kontroli: tom III, str. 365-486)

Naczelnik WGW wyjaśniła, że ww. Aneks nr 5 do umowy z Wykonawcą zawarty został na podstawie Pzp (nieobowiązującej od 1 stycznia 2021 r.), ponieważ postępowanie o udzielenie tego zamówienia prowadzone było na podstawie Pzp.

(akta kontroli: tom IV, str. 563-566)

W wyniku ugody (zawartej celem uchronienia Wykonawcy od poniesienia rażącej straty), Miasto zobowiązało się do wypłaty Wykonawcy waloryzacji wynagrodzenia w kwocie brutto 4 016,9 tys. zł (co stanowiło 74,9% wnioskowanej przez Wykonawcę kwoty zmiany wynagrodzenia), w trzech ratach płatnych na podstawie protokołów częściowych odbiorów robót: 1 927,1 tys. zł robót wykonanych do 30 września 2022 r., 1 286,4 tys. zł robót wykonanych do 15 listopada 2022 r. i 803,4 tys. zł robót wykonanych do 31 marca 2023 r. Ww. waloryzacja obejmowała zwiększenie wynagrodzenia za realizację wszystkich robót objętych umową (za wyjątkiem karczowania drzew i krzewów) w różnych od wnioskowanych przez Wykonawcę wysokościach. W poszczególnych rodzajach robót objętych umową wzrost wynagrodzenia Wykonawcy wynosił:

- Dla robót przygotowawczych łącznie 5,2 tys. zł (dotyczył wyłącznie robót rozbiórkowych), co stanowiło 0,4% wynagrodzenia za te roboty według pierwotnej umowy, podczas gdy Wykonawca proponował wzrost wynagrodzenia z tytułu realizacji tych robót o 72,4% (o 861,8 tys. zł), z czego aż 856,0 tys. zł jako wzrost wynagrodzenia za karczowanie drzew i krzewów.
- Dla robót ziemnych dla wykonania zapory czołowej i czaszy zbiornika łącznie o 2 324,5 tys. zł, co stanowiło 23,7% wynagrodzenia za te roboty według pierwotnej umowy, podczas gdy Wykonawca proponował wzrost wynagrodzenia z tytułu realizacji tych robót o 26,4% (o 2 583,8 tys. zł).
- Dla wykonanie dróg dojazdowych wokół zbiornika i zjazdów do posesji łącznie o 220,5 tys. zł, co stanowiło 10,5% wynagrodzenia za te roboty według pierwotnej umowy, podczas gdy Wykonawca proponował wzrost wynagrodzenia z tytułu realizacji tych robót o 11,7% (o 245,8 tys. zł).
- Dla wykonania robót konstrukcyjno-budowlanych łącznie o 1 468,7 tys. zł, co stanowiło 40,8% wynagrodzenia za te roboty według pierwotnej umowy, podczas gdy Wykonawca proponował wzrost wynagrodzenia z tytułu realizacji tych robót o 46,4% (o 1 669,8 tys. zł).

(akta kontroli: tom III, str. 369-389 i 487-541)

Naczelnik WGW wyjaśniła, że w ww. Aneksie nr 5 do umowy z Wykonawcą, różna wysokość wzrostu wynagrodzenia Wykonawcy na poszczególne rodzaje robót wynikała z prowadzonych mediacji, a następnie z zawartej ugody. Podczas tych mediacji został wypracowany nowy harmonogram terminowo-rzeczowo-finansowy

⁹⁵ Wg przedstawionych kalkulacji wskaźniki te wynosiły: dla prefabrykatów żelbetonowych – 1,397, dla stali zbrojeniowej – 2,997, dla stali konstrukcyjnej – 3,028, dla betonu – od 1,178 do 1,517 (w zależności od jego klasy), dla robót ziemnych – 1,263 oraz dla kosztów stałych – 2,038.

po waloryzacji, który uwzględniał wartość waloryzacji po upuście udzielonym przez Wykonawcę z uwzględnieniem podziału na poszczególne rodzaje robót oraz nowy termin zakończenia przedmiotu umowy.

(akta kontroli: tom IV, str. 563-566)

2.2. Na realizację zadania objętego kontrolą Miasto uzyskało pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzeń wodnych, wydane 3 lutego 2017 r. przez Marszałka Województwa Śląskiego⁹⁶. Powyższe pozwolenie wodnoprawne zostało wydane na podstawie *Operatu wodnoprawnego*⁹⁷ i obejmowało wykonanie: (1) suchego zbiornika retencyjnego wraz z zaporą, budowlą przelewowo-spustową oraz pozostałymi elementami i urządzeniami wchodzącymi w skład zbiornika, (2) wykonanie przełożenia odcinka koryta potoku, (3) wykonanie bystrza w górnej części zbiornika retencyjnego, (4) wykonanie wylotów projektowanych kolektorów kanalizacji deszczowej DN 500 i DN 800, (5) wykonanie dwóch przepustów skrzynkowych oraz (6) wykonanie tymczasowych kanałów obiegowych. Ww. pozwolenie wodnoprawne zostało udzielone z zastrzeżeniem zachowania określonym w nim warunków, m.in.: zapewnienia realizacji wszelkich robót z dokumentami projektowymi, warunkami ustalonymi w pozwoleniu wodnoprawnym oraz obowiązujących przepisach oraz prowadzenie robót związanych z realizacją inwestycji pod nadzorem uprawnionej osoby, w sposób nie zagrażający dla środowiska.

W toku prowadzonego postępowania administracyjnego dotyczącego wydania ww. pozwolenia wodnoprawnego, pisemny wniosek z trzema uwagami złożył⁹⁸ jedynie Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Katowicach, z których dwie uwagi zostały uwzględnione w wydanym pozwoleniu wodnoprawnym (dotyczące obowiązku informowania podmiotu uprawnionego do rybactwa o awariach mogących mieć wpływ na stan ichtiofauny oraz powiadamiania zainteresowanych z wyprzedzeniem siedmiu dni o rozpoczęciu robót w cieku). Trzecia uwaga (dotycząca zapewnienia drożności potoku i zapewnienia możliwości przemieszczania się ryb poza okresami piętrzenia zbiornika), jako bezzasadna nie została uwzględniona w wydanej decyzji.

W decyzji tej wskazano, że Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach w dniu 21 czerwca 2016 r.⁹⁹ stwierdził brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego przedsięwzięcia.

(akta kontroli: T2, str. 1-11)

2.3. Strona społeczna w lipcu 2020 r. przedłożyła w Urzędzie trzy opinie środowiskowe: ornitologiczną¹⁰⁰ i przyrodniczą z czerwca 2020 r. oraz *Awifauna łąkowa terenu Wilczych Dołów w Gliwicach* z lipca 2020 r. Dwie pierwsze opinie stanowiły polemikę z ustaleniami przyrodniczymi zawartymi w Karcie Informacyjnej Przedsięwzięcia. Natomiast trzecia z opinii przedstawiała ptactwo łąkowe stwierdzone w trakcie dwóch całodziennych inspekcji terenu budowy planowanego zbiornika. Do wszystkich ww. opinii autor KIP odniósł się (w postaci polemiki) w lipcu 2020 r.

(akta kontroli tom IV, str. 167-219)

Następnie 3 września 2020 r. do Urzędu wpłynęła Opinia chiropterologiczna obszaru w pobliżu potoku Wójtowianka w Gliwicach, z której wynikało, że w rejonie inwestycji

⁹⁶ Decyzją nr 357/OS/2017.

⁹⁷ Opracowanego przez Spółkę BIPROWODMEL z lipca 2016 r.

⁹⁸ W dniu 27 grudnia 2016 r.

⁹⁹ Decyzją nr WOOS.4233.11.2015.AR.20.

¹⁰⁰ z której wynikało, że rejon tzw. Wilczych Dołów i przyległych pól badany był szczegółowo pod względem ornitologicznym jedynie w latach 1988-1990. Wówczas to wykazano ponad 40 gatunków ptaków łąkowych. Autor opinii – pan Tomasz Grochowski napisał, że „podczas krótkiej wizji terenowej w dniu 10 czerwca 2020 r.” zaobserwował połowę z tych gatunków, nie precyzując jednak jakich i nie dołączając żadnych zdjęć. W swojej opinii wymienia dwa zaobserwowane gatunki

stwierdzono co najmniej sześć gatunków nietoperzy. Autor KIP odniósł się (w postaci polemiki) do tej opinii 20 września 2020 roku.

(akta kontroli tom IV, str. 220-230)

Ponadto 3 września 2020 roku do Urzędu wpłynął dokument o nazwie: Opinia i analiza dokumentacji hydrologicznych wykonanych przez Przedsiębiorstwo Wielobranżowe En Eko oraz obliczeń hydraulicznych zawartych w projektach suchego zbiornika retencyjnego na potoku Wójtowianka wykonanych przez Biuro Projektów Wodnych Melioracji i Inżynierii Środowiska „Biprowodmel”. W ww. Opracowaniu jego autor (posiadający uprawnienia do wykonywania dokumentacji hydrologicznych) stwierdza m.in., że projektant przyjął na etapie projektowania błędnie wyznaczone przepływy obliczeniowe, co spowodowało przewymiarowanie zbiornika.

8 września 2020 roku Autorzy projektu poinformowali Urząd Miasta, iż z uwagi na brak w ww. opracowaniu m.in. założeń stanowiących podstawę do wykonania obliczeń nie mogą się odnieść do zawartych w nim też. Jednocześnie zauważyli, że wyniki dodatkowych obliczeń sprawdzających pokazują ogromne różnice w stosunku do obliczeń prezentowanych w Opracowaniu.

(akta kontroli tom IV, str. 231-241)

21 września 2020 r. odbyło się posiedzenie Komisji Bezpieczeństwa i Ochrony Środowiska, na której omawiane były kwestie poruszane w ww. opiniach i analizach przyrodniczych oraz hydrologicznej. W posiedzeniu uczestniczyli mieszkańcy, pracownicy WGW oraz Projektant. Na posiedzeniu ustalono, że odbędzie się spotkanie z udziałem Projektantów i Autora Opracowania, na którym porównane zostaną obliczenia obydwu stron.

(akta kontroli tom IV, str. 242-251)

Do spotkania doszło 1 października 2020 roku¹⁰¹. Autor Opracowania nie dostarczył obliczeń celem ich weryfikacji (ani przed spotkaniem ani w jego trakcie). Ponadto, w trakcie spotkania ustalono, że Autor Opracowania nie uwzględnił docelowego zagospodarowania zlewni. Spotkanie nie przyniosło rozstrzygnięcia. Zarówno Autorzy projektu jak i Autor Opracowania pozostali przy swoich opiniach.

Decyzja Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko z 21 czerwca 2016 roku nakładała na inwestora obowiązek zapewnienia nadzoru przyrodniczego w trakcie wykonywania robót. Nadzór przyrodniczy pełniła spółka Mentor Consulting sp. z o.o., która co miesiąc składała raport z nadzoru przyrodniczego. W swoich raportach nadzór przyrodniczy informował o zaobserwowaniu od 20¹⁰² do 34¹⁰³ gatunków ptaków, w tym od 19¹⁰⁴ do 31¹⁰⁵ objętych ścisłą ochroną.

(akta kontroli tom IV, str. 285-460)

Nadzór przyrodniczy weryfikował również aktywność nietoperzy i nie stwierdził miejsc lęgowych ani miejsc zimowania tych ssaków. Stwierdzono natomiast korytarz migracyjny i miejsca żerowania nietoperzy.

(akta kontroli tom IV, str. 461-472)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁰¹ <https://www.gliwice.eu/ru/node/43006>

¹⁰² W październiku 2020 r.

¹⁰³ W czerwcu 2021 r.

¹⁰⁴ W październiku 2020 r.

¹⁰⁵ W czerwcu 2021 r.

Urząd dokonał wyboru wykonawców projektu kontrolowanego zadania, koreferatu tego projektu, robót budowlanych z zachowaniem przepisów ustawy o zamówieniach publicznych oraz zapewnił prawidłowy nadzór nad jego realizacją, poprzez zawarcie umowy na wykonywanie zadań inżyniera kontraktu oraz nadzoru autorskiego nad realizacją tego zadania. Zauważyć należy, że zawarcie aneksów z wykonawcą robót budowlanych, w wyniku których wydłużono okres realizacji zadania aż o 16 miesięcy¹⁰⁶ oraz wzrost wynagrodzenia wykonawcy o 24,1% (z pierwotnej kwoty 16 683,3 tys. zł do kwoty 20 700,2 tys. zł) wynikało procedury administracyjno-sądowej związanej z zaskarżeniami wydanych pozwoleń środowiskowych, w tym zezwoleń na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków chronionych.

3. Realizacja inwestycji

3.1. Wg wpisów w Dzienniku budowy, rozpoczęcie robót poprzez wytyczenie zbiornika przez uprawnionego geodetę nastąpiło 3 marca 2020 r., a faktyczne rozpoczęcie robót budowlanych (rozpoczęcie montażu ogrodzenia i budowy dróg technologicznych oraz wykonanie badań archeologicznych rozpoczęto w dniach 15 - 18 listopada 2021 r. Na dzień zakończenia kontroli stopień realizacji poszczególnych zakresów robót wynosił (wg sprawozdań Inżyniera kontraktu oraz oględzin kontrolera NIK): robót przygotowawczych – ok 85% (w tym w całości zrealizowano karczowanie i usunięcie drzew i krzewów, usunięcie warstwę gleby urodzajnej oraz rozbiórkę planowanych obiektów i budowli), robót ziemnych przy wykonaniu zapory czołowej i czaszy zbiornika – ok. 50% (w tym czaszy zbiornika od strony północnej w ok. 80% i od strony południowej w ok. 30%, zapory czołowej w ok. 20% oraz wykonywane były roboty ziemne koryta potoku Wójtowianka w czaszy zbiornika), wykonanie dróg dojazdowych wokół zbiornika w ok. 50%, robót konstrukcyjno-budowlanych w ok. 30% (w tym w całości wykonane były kanał obiegowy i grodzie w rejonie powstającej budowli przelewowej oraz w ok. 70% budowla przelewowa i sztolnie). Pozostałe planowane roboty (wykonanie kaskadowego koryta Potoku, wlotów kanalizacji deszczowej w skarpach zbiornika, całości zapory czołowej wraz z przesłoną filtracyjną, przepustów oraz umocnienia ścian skarp czaszy zbiornika) zrealizowane będzie w trakcie postępu robót.

(akta kontroli: tom III str. 149-165 i str. 645-657 oraz tom IV str. 486-491)

Urząd wypłacił Wykonawcy wynagrodzenia z tytułu zrealizowanych robót w kwocie brutto 6 243,6 tys. zł (zgodnie z fakturą Wykonawcy z 29 lipca 2022 r.¹⁰⁷, wystawioną na podstawie protokołu odbioru wykonanych robót z 29 lipca 2022 r.) oraz waloryzację wynagrodzenia (zgodnie z aneksem nr 5) w kwocie brutto 1 927,1 tys. zł (zgodnie z fakturą z 30 września 2022 r.¹⁰⁸, wystawionej na podstawie protokołu częściowego odbioru robót za III kwartał 2022 r. z 30 września 2022 r.).

(akta kontroli: tom IV str. 473-483)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

¹⁰⁶ Z pierwotnie zakładanych 17 miesięcy do 33 miesięcy.

¹⁰⁷ Nr FS-16/2022/07/U.

¹⁰⁸ Nr FS-19/2022/09/U.

OCENA CZĄSTKOWA

W związku ze zmianą terminu zakończenia inwestycji do dnia 31 marca 2023 r. oraz stanem jej realizacji na dzień zakończenia kontroli, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od dokonania oceny realizacji kontrolowanego zadania.

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

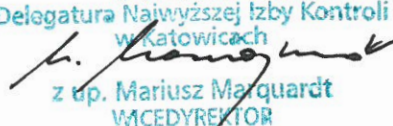
Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Katowice, dnia 18 listopada 2022 r.

Kontroler
Andrzej Pakuła
Gł. specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

DYREKTOR
Delegatura Najwyższej Izby Kontroli
w Katowicach

z up. Mariusz Marquardt
WICEDYREKTOR

